

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Grzegorz Pastuszko (sprawozdawca)

w sprawie z protestu B. W.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 31 lipca 2024 r.,

- 1. podejmuje zawieszone postępowanie;**
- 2. pozostawia protest wyborczy bez dalszego biegu.**

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

W dniu 12 czerwca 2024 r. (data nadania przesyłki rejestrowanej na pocztę) B.W. wniósł „protest o stwierdzenie nieważności wyborów do Parlamentu Europejskiego w dniu 9 czerwca 2024 r. skutkiem naruszenia art. 88 ust. 3 Konstytucji RP z 1997 r. (Dz.U.78.483) z uwagi na to, że A. K. nie spełnia kryterium z jej art. 129 ust. 2 wymaganego do uznania za „Prezydent Rzeczypospolitej” w

rozumieniu art. 122 ust. 2 Konstytucji, a w braku podstawy prawnej Prezydent RP z 1995 r. nie miał kompetencji Prezydenta RP w rozumieniu rozdziału V Konstytucji [oraz] ze względu na niemożność powołania się wobec obywateli na Traktat o przystąpieniu do Unii Europejskiej z 2003 r. z uwagi na brak publikacji w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej na zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej jego ogłoszenia, obywatele polscy są całkowicie pozbawieni prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Polsce” (pisownia oryginalna). W dalszej kolejności wnoszący protest przytoczył *in extenso* postanowienia Konstytucji RP (art. 88, 90, 122, 129, 133) oraz art. 9 TUE i art. 20 TfUE. Stwierdził także, że: „nikt inny nie jest uprawniony do wniesienia tego protestu”, zaś „Rada Ministrów umyślnie uchybia obowiązkowi zastosowania się do art. 236 ust. 1, bo w braku tożsamości ich brzmienia, stron, roszczenia, jak i podstawy nie mogła odmówić w oparciu o art. 72 ustawy z 1990 r. (Dz.U.67.398) przedstawienia Sejmowi projektu ustawy niezbędnej do stosowania art. 129 ust. 2 Konstytucji do dnia 17 października 1999 r. Naruszenie przez Radę Ministrów art. 236 ust. 1 czyni niemożliwymi stosowanie art. 129 ust. 2 w związku z czym A. K. nie spełnia tego wymogu wymaganego do uznania za „Prezydent Rzeczypospolitej” w rozumieniu rozdziału V, a w braku podstawy prawnej Prezydent RP z 1995 r. nie miał kompetencji Prezydenta RP w rozumieniu rozdziału V Konstytucji” (pisownia oryginalna).

W dniu 27 czerwca 2024 r. stanowisko w sprawie zajął Prokurator Generalny wyrażając pogląd, iż wniesiony protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu z uwagi na niesformułowanie w nim zarzutów, które nawiązywałyby do określonych w art. 82 § 1 w zw. z art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego podstaw ich wniesienia, tj. z powodu niespełnienia ustawowego wymogu, polegającego na konieczności wskazania, że zarzucane naruszenia miały wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania, a także z uwagi na nieprzedstawienie oraz niewskazanie dowodów, na których podniesione zarzuty zostały oparte.

W dniu 1 lipca 2024 r. stanowisko w sprawie przedstawiła Państwowa Komisja Wyborcza wyrażając opinię, że protest nie spełnia wymogów formalnych przewidzianych dla protestu wyborczego i w związku z tym powinien zostać

pozostawiony bez dalszego biegu. PKW stwierdziła, że protest formułuje niezrozumiałe zarzuty dotyczące byłego Prezydenta RP oraz nieposiadania przez obywateli polskich obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Zarzuty te nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego. Nie mieszczą się one bowiem w katalogu zarzutów wskazanych w Kodeksie wyborczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ogólne unormowania dotyczące protestów wyborczych sformułowane zostały w rozdziale 10 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2023, poz. 2408 ze zm.; dalej jako: „Kodeks” lub „k.wyb.”), przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Jak przy tym wynika z art. 82 § 1 pkt 1 k.wyb., podstawą wniesienia protestu może być tylko popełnienie ściśle określonych przestępstw przeciwko wyborom, stypizowanych w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, a mianowicie w art. 248-251 k.k. Ponadto zgodnie z art. 82 § 3 Kodeksu, protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było

umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego. Art. 241 § 3 k.wyb. stanowi, iż wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Stosownie do art. 243 § 1 Kodeksu, Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241. Zgodnie z art. 336 Kodeksu, do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, przepis art. 243 § 1 k.wyb. odsyła do treści całego art. 241 Kodeksu, a zatem do wszystkich jednostek redakcyjnych tego przepisu. Należy zatem stwierdzić, że wynikająca z normy prawnej zawartej w art. 243 § 1 zd. 1 k.wyb. sankcja w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy sytuacji, gdy protest pochodzi od osoby niewymienionej w katalogu podmiotów uprawnionych do dokonania tej czynności, zawartym w art. 82 § 3 Kodeksu, lub został wniesiony z naruszeniem terminu przewidzianego w art. 241 § 1 k.wyb., bądź też nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 Kodeksu, tj. gdy wnoszący nie formułuje zarzutów oraz nie przedstawia lub nie wskazuje dowodów, na których opiera swoje zarzuty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 listopada 2015 r., III SW 119/15).

Obowiązkiem wnoszącego protest wyborczy zgodnie z przepisami Kodeksu jest tym samym sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w tymże kodeksie, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom – mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Sąd Najwyższy oceniając wniesiony protest przeciwko ważności wyboru do Parlamentu Europejskiego stwierdza, iż jego Autor nie formułuje jakichkolwiek zarzutów co do dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego

w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub co do naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów, oraz nie przedstawia lub nie wskazuje dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Protest tym samym nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 k.wyb. Pismo Skarżącego, choć tak nazwane, w rzeczywistości nie jest protestem wyborczym, żadne bowiem z przedstawionych w nim twierdzeń nie dotyczy wymienionych wyżej ustawowych przesłanek do wniesienia protestu.

Wobec powyższego, na podstawie art. 243 § 1 w zw. z art. 336 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

[SOP]

[ał]